

**Makikita ang teksto ng panukalang ito sa website ng Kalihim ng Estado sa
voterguide.sos.ca.gov.**

- Pahihintulutan ang mga may-ari ng bahay na mahigit sa edad na 55 taong gulang, may malubhang kapansanan, o ang mga bahay ay nasira ng wildfire o sakuna, na ilipat ang halaga ng basehan ng buwis ng pangunahing tirahan sa pamalit na tirahang nasa anumang halaga, saanman sa estado.
- Lilimitahan ang mga benepisyo sa buwis para sa ilang paglilipat ng tunay na ari-arian sa pagitan ng mga miyembro ng pamilya.
- Palalawakin ang mga benepisyo sa buwis para sa mga paglilipat ng mga bukirin ng pamilya.
- Ilalaan ang karamihan sa magiging resultang kita at ipon (kung mayroon) ng estado sa mga serbisyo sa proteksyon sa sunog at ibabalik sa mga lokal na gobyerno para sa mga pagbabagong nauugnay sa pagbubuwis.

BUOD NG TANTIYA NG PAMBATASANG TAGASURI SA NETONG PISKAL NA EPEKTO SA PANG-ESTADO AT LOKAL NA GOBYERNO:

- Maaaring makalikom ang mga lokal na gobyerno ng milyun-milyong dolyar sa kita sa buwis sa ari-arian kada taon. Ang mga malilikom na ito ay maaaring lumago sa pagdaan ng panahon sa ilang daang milyong dolyar kada taon.
- Maaaring makatanggap ang mga paaralan ng milyon-milyong dolyar sa kita sa buwis sa ari-arian kada taon. Ang mga malilikom na ito ay maaaring lumago sa pagdaan ng panahon sa ilang daang milyong dolyar kada taon.
- Ang mga kita mula sa ibang mga buwis ay maaaring tumaas ng milyun-milyong dolyar kada taon para sa parehong pang-estado at lokal na gobyerno. Karamihan sa bagong kita ng estadong ito ay gagastusin sa proteksyon sa sunog.

MGA PANGWAKAS NA BOTONG ITINALA NG LEHISLATURA SA ACA 11 (PROPOSISYON 19) (KABANATA 31 NG RESOLUSYON, MGA BATAS NG 2020)

Senado:	Mga Oo 29	Mga Hindi 5
Asembleya:	Mga Oo 56	Mga Hindi 5

PAGSUSURI NG PAMBATASANG TAGASURI

BATAYAN

Binubuwisan ng Mga Lokal na Pamahalaan ang Ari-arian. Nagpapataw ang mga lungsod, county, paaralan, at espesyal na distrito (gaya ng distrito ng proteksyon sa sunog) ng California ng mga buwis sa ari-arian sa mga may-ari ng ari-arian batay sa halaga ng kanilang ari-arian. Tumataas ang mga buwis sa ari-arian nang halos \$65 bilyon kada taon para sa mga lokal na pamahalaang ito.

Paano Kinakalkula ang Bayarin sa Buwis sa

Ari-arian? Ang taunang bayarin sa buwis sa ari-arian ng bawat may-ari ng ari-arian ay katumbas ng nabubuwisang halaga ng kanyang ari-arian na imu-multiply sa halaga ng buwis sa ari-arian. Ang karaniwang halaga ng buwis sa ari-arian ng may-ari ng ari-arian ay 1.1 porsyento. Sa taon kung kailan lililipat ang ari-arian sa bagong may-ari, ang nabubuwisang halaga nito sa karaniwan ay ang presyo nito noong binili. Sa bawat taon pagkatapos noon, inaakma ang nabubuwisang halaga ng ari-arian para sa

PAGSUSURI NG PAMBATASANG TAGASURI

IPINAGPATULUY

pagtaas nang hanggang 2 porsyento. Kapag muling nagbago ang pagmamay-ari sa isang ari-arian, muling magsisimula ang nabubuwisang halaga nito sa bagong presyo nito noong binili.

Tumataas ang Mga Buwis sa Ari-arian Kapag Nagbago ang Pagmamay-ari sa Ari-arian. Ang nabubuwisang halaga ng karamihan ng mga ari-arian ay mas mababa kaysa sa halaga kung magkano maaaring ibenta ang mga ito. Ito ay dahil sa tumataas ang presyo kung magkano maaaring ibenta ang ari-arian nang mas mabilis sa 2 porsyento kada taon. Dahil dito, kapag nagbago ang pagmamay-ari sa ari-arian, magsisimulang muli ang nabubuwisang halaga nito sa mas mataas na halaga. Humahantong ito sa mas mataas na bayarin sa buwis sa ari-arian para sa ari-ariang iyon. Ang ibig sabihin nito, karaniwang nagbabayad ang mga taong lilipat ng mas matataas na buwis sa ari-arian para sa kanilang bagong bahay kaysa sa ibinabayad nila sa kanilang dating bahay.

Mga Espesyal na Panuntunan para sa Ilang May-ari ng Bahay. Sa ilang sitwasyon, pinapayagan ng mga espesyal na panuntunan ang mga kasalukuyang may-ari ng bahay na lumipat sa ibang bahay nang hindi nagbabayad ng mas matataas na buwis sa ari-arian. Nalalapat ang mga espesyal na panuntunang ito sa mga may-ari ng bahay na mas matanda sa 55 taong gulang o may matinding kapansanan o naapektuhan ang ari-arian ng kalamidad o kontaminasyon. Tutukuyin natin ang mga taong ito bilang “mga karapat-dapat na may-ari ng bahay.” Ang isang karapat-dapat na may-ari ng bahay ay maaaring lumipat sa loob ng parehong county at patuloy na magbayad ng parehong halaga ng mga buwis sa ari-arian kung ang kanyang bagong bahay ay hindi mas mahal kaysa sa kasalukuyan niyang bahay. Pinahihintulutan din ng ilang county na mailapat ang mga panuntunang ito kapag lumipat sa county ng mga ito ang karapat-dapat na may-ari ng bahay mula sa ibang county. Ang mga espesyal na panuntunang ito ay karaniwang maaari lang gamitin ng mga may-ari ng bahay na mas matanda sa 55 taong gulang o may matinding kapansanan nang isang beses sa buong buhay nila. Nalalapat ang limitasyong ito sa mga ari-ariang naapektuhan ng kalamidad o kontaminasyon.

Mga Espesyal na Panuntunan para sa Mga Minanang Ari-arian. Pinahihintulutan ng mga espesyal na patakaran na mailipat ang mga ari-arian sa pagitan ng mga magulang at anak nang walang pagtaas sa bayarin sa buwis sa ari-arian. Nalalapat din ang mga panuntunang ito sa mga lolo o lola at apo kung ang mga magulang ng mga apo ay namatay na. Tutukuyin natin bilang “minanang ari-arian” ang mga ari-ariang inilipat sa pagitan ng mga magulang at anak, o mga lolo o lola at apo. Nalalapat ang mga panuntunan sa bahay ng magulang o ng lolo o lola at sa limitadong halaga ng ibang uri ng ari-arian.

Pinamamahalaan ng Mga County ang Buwis sa Ari-arian. Tinutukoy ng mga tagatasa ng county ang nabubuwisang halaga ng ari-arian. Sinisingil ng mga tagakolekta ng buwis ng county ang mga may-ari ng ari-arian. Ipinamamahagi ng mga auditor ng county ang mga kita sa buwis sa mga lokal na pamahalaan. Gumagastos ang buong bansa at mga county ng halos \$800 milyon kada taon sa mga aktibidad na ito.

Nagmumula ang Mga Pondo ng Paaralan sa Mga Buwis sa Lokal na Ari-arian at Mga Buwis ng Estado. Nakatatanggap ang mga paaralan ng pagpopondo mula sa mga buwis sa lokal na ari-arian at mga buwis ng estado. Isinasaad ng batas ng estado na dapat makatanggap ang mga paaralan ng minimum na halaga ng kabuuang pondo mula sa dalawang pinagkukunang ito.

MUNGKAHI

Gagawa ang panukalang ito ng mga pagbabago sa mga espesyal na panuntunan para sa mga karapat-dapat na may-ari ng bahay at minanang ari-arian.

Mga Pinalawak na Espesyal na Panuntunan para sa Mga Karapat-dapat na May-ari ng Bahay. Mula Abril 1, 2021, palalawakin ng panukala ang mga espesyal na panuntunan para sa mga karapat-dapat na may-ari ng bahay. Sa partikular, ang panukala ay:

- ***Pahihintulutan ang Mga Paglipat sa Saanmang Lugar sa Estado.*** Maaaring panatilihin ng mga karapat-dapat na may-ari ng bahay ang kanilang mas mababang bayarin sa buwis sa ari-arian kapag lumipat sa ibang bahay saanman sa estado.

PAGSUSURI NG PAMBATASANG TAGASURI

IPINAGPATULUY

- ***Pahihintulutan ang Pagbili ng Mas Mahal na Bahay.*** Maaaring gamitin ng mga karapat-dapat na may-ari ng bahay ang mga espesyal na panuntunan upang makalipat sa mas mahal na bahay. Tataas pa rin ang kanilang bayarin sa buwis sa ari-arian ngunit nang hindi katulad ng magiging bayarin sa buwis sa ari-arian ng ibang may-ari ng bahay.
- ***Dadagdagan ang Bilang ng Mga Pagkakataong Maaaring Gamitin ng Mga May-ari ng Bahay ang Mga Espesyal na Panuntunan.*** Ang mga espesyal na panuntunang ito ay karaniwang maaari lang gamitin ng mga may-ari ng bahay na mas matanda sa 55 taong gulang o may matinding kapansanan nang tatlong beses sa buong buhay nila.

Lilimitahan ang Mga Espesyal na Panuntunan para sa Mga Minanang Ari-arian. Mula Pebrero 16, 2021, lilimitahan ng panukala ang mga espesyal na panuntunan sa mga minanang ari-arian. Sa partikular, ang panukala ay:

- ***Tatapusin ang Mga Espesyal na Panuntunan para sa Mga Ari-arian na Hindi Ginagamit bilang Bahay o para sa Pagsasaka.*** Malalapat lang ang mga espesyal na panuntunan sa dalawang uri ng minanang ari-arian. Una, malalapat ang mga panuntunan sa mga ari-ariang ginagamit bilang pangunahing bahay ng anak o apo. Pangalawa, malalapat ang mga panuntunan sa mga bukirin. Ang mga ari-ariang ginagamit para sa ibang layunin ay hindi na maaaring gumamit ng mga espesyal na panuntunan.
- ***Mag-aatas na Pataasin ang Bayarin sa Buwis para sa Mga Minanang Bahay at Bukiring Mataas ang Halaga.*** Tataas ang bayarin sa buwis sa ari-arian para sa minanang bahay o bukirin kung ang presyo kung magkano maaaring ibenta ang ari-arian ay lampas sa nabubuwisang halaga ng ari-arian nang mahigit sa \$1 milyon (iaakma para sa pagtaas kada dalawang taon). Sa sitwasyong ito, tataas ang bayarin sa buwis ngunit hindi katulad ng magiging bayarin sa buwis kung ibebenta ang ari-arian sa ibang tao.

Itatakda ang Partikular na Pera para sa Proteksyon sa Sunog. Maaaring makabuo ang panukala ng bagong pagpopondong magagamit ng estado. Tatalakayin ang bagong pagpopondong ito sa susunod na seksyon.

laatas ng panukalang ito na magasta ang karamihan sa mga bagong pondo sa proteksyon sa sunog. Bukod pa rito, iaatas ng panukalang ito na maibigay ang mas maliit na bahagi ng mga bagong pondo sa mga partikular na lokal na pamahalaan.

MGA PISKAL NA EPEKTO

Pinataas na Mga Buwis sa Ari-arian Mula sa Mga Nilimitahang Panuntunan sa Mga Minanang Ari-arian.

Ang paglilimita sa mga espesyal na panuntunan para sa mga minanang ari-arian ay hahantong sa mas matataas na buwis sa ari-arian sa mga minanang ari-arian. Patataasin nito ang mga buwis sa ari-arian para sa mga lokal na pamahalaan at paaralan.

Binawasang Mga Buwis sa Ari-arian Mula sa Mga Pinalawak na Panuntunan para sa Mga Karapat-dapat na May-ari ng Bahay. Kapag pinalawak ang mga espesyal na panuntunan sa mga karapat-dapat na may-ari ng bahay, maaaring mabago ang pangongolekta ng buwis sa ari-arian sa maraming paraan. Higit sa lahat, maaaring makatanggap ng mga ipon sa buwis sa ari-arian ang mas maraming may-ari ng bahay kapag lumipat ng bahay. Babawasan nito ang mga buwis sa ari-arian para sa mga lokal na pamahalaan at paaralan.

Sa kabuuan, Mas Maraming Buwis sa Ari-arian para sa Mga Lokal na Pamahalaan at Paaralan. Patataasin ng ilang bahagi ng panukala ang mga buwis sa ari-arian. Babawasan ng ibang bahagi ang mga ito. Sa kabuuan, malamang na tataas ang mga buwis sa ari-arian para sa mga lokal na pamahalaan at paaralan. Sa mga unang taong, maaaring makalikom ang lokal na pamahalaan ng milyon-milyong dolyar kada taon. Ang mga malilikom na kitang ito ay maaaring lumago sa pagdaan ng panahon sa ilang daang milyong dolyar kada taon. Maaaring makatanggap ang mga paaralan ng mga katulad na malilikom na buwis sa ari-arian.

Posibleng Pagbabawas sa Mga Gastusin ng Estado para sa Mga Paaralan nang Ilang Taon. Sa mga limitadong sitwasyon, ang kabuuang pagpopondo ng paaralan mula sa mga buwis sa ari-arian at mga buwis ng estado ay maaaring maging halos katumbas nang ilang taon sa kabila ng mga malilikom sa buwis sa ari-arian ng paaralan. Ito ay dahil sa maaaring

PAGSUSURI NG PAMBATASANG TAGASURI

IPINAGPATULUY

magdulot ang kasalukuyang batas ng estado ng pagbaba ng pagpopondo ng estado para sa mga paaralan nang halos katulad sa halaga ng malilikom sa buwis sa ari-arian ng mga ito. Kung mangyayari ito, magkakaroon ng ipon sa gastusin ang estado sa mga taong iyon. Ang mga ipon na ito ay magiging katulad sa halaga ng malilikom sa buwis sa ari-arian. Isinasaad ng panukala na karamihan sa mga pagtitipid na ito ay kailangang igasta sa proteksyon sa sunog.

Ibang Maliliit na Pagbabago sa Mga Pangongolekta ng Buwis. Pinahihintulutan ng panukala ang mas maraming tao na bumili at magbenta ng mga bahay nang hindi nakakaranas ng nagtaas na bayarin sa buwis sa ari-arian. Dahil dito, malamang na patataasin ng panukala ang bilang ng mga bahay na maibebenta kada taon. Patataasin nito ang perang mapupunta sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan mula sa marami pang buwis na makokolekta sa pagbebenta ng bahay. Ang mga pagtataas na ito ay malamang na milyon-milyong dolyar bawat taon. Isinasaad ng panukala na karamihan sa mga pagtataas sa kita sa buwis ng estado na ito ay kailangang igasta sa proteksyon sa sunog.

Mas Matataas na Gastusin para sa Mga County.

Malamang na kailanganin ng mga county na kumuha ng mga bagong tauhan at mag-upgrade ng mga computer upang maipatupad ang panukala. Patataasin nito ang mga gastusin para sa mga county nang **sampu-sampu sa milyon-milyong dolyar kada taon.**

Bumisita sa <http://cal-access.sos.ca.gov/campaign/measure/> para sa listahan

ng mga komite na pangunahing binuo upang suportahan o tutulan ang panukalang ito.

Bumisita sa <http://www.fppc.ca.gov/transparency/top-contributors.html> upang makita ang nangungunang 10 tagaambag ng komite.

Kung gusto ninyo ng kopya ng buong teksto ng panukalang ito ng estado, pakitawagan ang Kalihim ng Estado sa (800) 339-2957 o maaari kayong mag-email sa vigfeedback@sos.ca.gov at libreng magpapadala sa inyo ng kopya sa pamamagitan ng koreo.